

Associate degree-opleiding
Health & Social Work
Avans Hogeschool & HZ
University of Applied Sciences

Inhoud

1	Samenvattend advies	3
2	Introductie	5
	2.1 Werkwijze panel	5
	2.2 Panelrapport	6
3	Beschrijving van de opleiding	7
	3.1 Algemeen	7
	3.2 Profiel instellingen	7
	3.3 Profiel opleiding	8
4	Opleidingsbeoordeling	10
	4.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten	10
	4.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	13
	4.3 Standaard 3: Toetsing	17
	4.4 Graad en CROHO-onderdeel	20
	4.5 Algemene conclusie over de kwaliteit van de opleiding	20
	4.6 Aanbevelingen	20
5	Overzicht oordelen	21
6	Bijlage 1: Samenstelling panel	22
7	Bijlage 2: Programma locatiebezoek	23
8	Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten	26
9	Bijlage 4: Lijst met afkortingen	27

1 Samenvattend advies

De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) ontving op 13 november 2017 een aanvraag voor een Toets Nieuwe Opleiding (TNO) voor de Associate degree-opleiding Health & Social Work (HSW) van Avans Hogeschool & HZ University of Applied Sciences. NVAO heeft daarop een panel van experts gevraagd om alle aangeleverde informatie te bestuderen, het programma met de afgevaardigden van de instelling en opleiding tijdens een locatiebezoek te bespreken en een concluderend oordeel uit te spreken over de kwaliteit van de nieuwe opleiding.

De HSW richt zich op het niveau tussen mbo4 (NLQF4) en het bachelorniveau (NLQF6). Doel is studenten op te leiden tot professionals die op het snijvlak van zorg, welzijn en technologie effectief interveniëren bij gezondheidsproblemen van individuen en groepen. Zij hanteren daarbij een breed en positief perspectief op gezondheid (Huber) en richten zich vooral op preventieve interventies. De HSWers fungeren daarbij als bruggenbouwer tussen de 'doeners' op mbo4-niveau en de 'denkers' op hbo-bachelorniveau.

Onderstaande overwegingen hebben een belangrijke rol gespeeld in de uiteindelijke beoordeling van het programma door het panel.

De opleiding heeft in overleg met deskundigen uit diverse werkvelden een beroepsprofiel opgesteld en uitgewerkt in leeruitkomsten. Dit verschaft een voldoende duidelijk beeld van de oriëntatie en het beoogde niveau van de opleiding.

De leeruitkomsten zijn met de verschillende werkvelden afgestemd. Ad-academie en opleiding zijn zich bewust van het belang van intensieve contacten met het werkveld bij een nieuw beroep als de HSWer. De leeruitkomsten zijn ook afgestemd op internationale eisen, voor zover dit voor het beroep van belang is.

In het beroepsprofiel en de daarvan afgeleide beroepsrollen en leeruitkomsten acht het panel het belang van de beroepsrol Zorgverlener en dan met name het uitvoeren van verpleegtechnische handelingen binnen de verschillende toekomstige werkvelden onvoldoende helder beschreven. In het licht hiervan stelt het panel een expliciete voorwaarde aan haar goedkeuring op deze standaard.

Het panel oordeelt dat de opleiding *ten dele voldoet* aan de eisen van standaard 1.

De opleiding heeft de beoogde leeruitkomsten adequaat vertaald naar leerdoelen voor het onderwijs. Het onderwijs is studentgecentreerd vormgegeven: het doet een sterk beroep op het eigen initiatief van de student, legt de nadruk op de begeleidende en coachende rol van docenten en heeft ruimschoots aandacht voor formatieve toetsing. De opleiding biedt studenten bovendien een activerende elektronische leeromgeving.

Er is een gemotiveerd ontwikkelteam dat duidelijk leert van de ervaringen met reeds bestaande Ad-opleidingen. Het team krijgt daarbij onderwijskundige begeleiding van een 'procesbegeleider'. Bij de werving van docenten is expliciet aandacht voor de verschillende deskundigheden die het HSW-onderwijs vergt.

De opleidingsspecifieke voorzieningen zijn op orde: op beide locaties zijn *skills labs* voor het oefenen en toetsen van verpleegtechnische handelingen beschikbaar.

Het panel oordeelt dat de beoogde onderwijsleeromgeving *voldoet* aan de eisen van standaard 2. Het panel beveelt tevens aan om de werving van geschikte stageplekken een hoge prioriteit te verlenen.

Er is in het toetsbeleid expliciet aandacht voor validiteit, betrouwbaarheid en onafhankelijkheid. In de beschikbare documentatie van de opleiding is dit herkenbaar uitgewerkt in toetsmatrizen met beoordelingscriteria voor alle beroeps(deel)producten en vierogenbeleid bij de beoordeling ervan.

Het panel acht de kwaliteit van de examinering voldoende gewaarborgd. De examinering voldoet ook aan wettelijke deugdelijkheidsvereisten. Er is een actieve centrale examencommissie. Die heeft in korte tijd al concreet bijgedragen aan het waarborgen van de kwaliteit van de toetsing, onder meer bij de totstandkoming van de OER. In haar proces wordt de commissie ondersteund door een ervaren 'coach borging' vanuit de instelling en door een toetscommissie. Op grond van deze waarnemingen meent het panel dat er een stevige basis ligt voor de kwaliteitsborging van de toetsing.

Het onderwijsconcept en het daarvan afgeleide toetsbeleid is duidelijk ontwikkelings- en talentgericht. Met name de combinatie van formatieve en summatieve toetsen beschouwt het panel als een krachtige ondersteuning van het leerproces. Het panel herkent deze uitgangspunten in de beschikbare documentatie voor studenten, al verdienen consistentie en transparantie hiervan zeker nog aandacht van het ontwerpteam. Het panel heeft er na de gesprekken met examencommissie en ontwikkelteam voldoende vertrouwen in dat dit in orde komt.

Het panel oordeelt dat de toetsing van de HSW *voldoet* aan de eisen van standaard 3. Het panel beveelt de opleiding tevens aan om bij de verdere uitwerking van de opleiding de transparantie van de toetsing voor studenten, docenten en examinatoren te verbeteren.

Het panel komt tot een eindoordeel *positief onder voorwaarde* ten aanzien van de kwaliteit van de nieuwe opleiding Associate degree-opleiding Health & Social Work van de Avans Hogeschool & HZ University of Applied Sciences en adviseert de NVAO om overeenkomstig te besluiten.

Den Haag, 31 mei 2018

Namens het panel ter beoordeling van de beperkt Toets nieuwe opleiding
Associate degree-opleiding Health & Social Work van de Avans Hogeschool & HZ
University of Applied Sciences,

E. Halsberghe
(voorzitter)

J. van Asperen
(secretaris)

2 Introductie

2.1 Werkwijze panel

De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) ontving op 13 november 2017 een aanvraag voor een Toets Nieuwe Opleiding (TNO) voor de Associate degree-opleiding Health & Social Work van Avans Hogeschool en HZ University of Applied Sciences. Het succesvol doorlopen van een TNO-procedure is een voorwaarde om als opleiding door de NVAO te worden erkend. Met het keurmerk van de NVAO mogen opleidingen de bij de opleiding behorende wettelijk beschermde getuigschriften of diploma's afgeven.

De procedure voor een nieuwe opleiding is iets anders dan de procedure voor opleidingen die al zijn geaccrediteerd. Een TNO is in feite een planbeoordeling. Na de erkenning van de nieuwe opleiding zal de opleiding vallen onder de reguliere accreditatieprocedure.

Om de nieuwe opleiding te beoordelen, heeft de NVAO het volgende panel van experts aangesteld:

- Voorzitter: Eric Halsberghe, voormalig directeur bij de Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen.
- Leden:
 - Jose Uitdewilligen, manager deeltijdopleidingen domein Gezondheid en Welzijn bij Windesheim en vicevoorzitter en lid van de stuurgroep van het Landelijk Overleg SPH en van de stuurgroep convenant Ad Sociaal Werk in de Zorg;
 - Hans Timmerman, senioradviseur bij CAOP op het terrein van arbeid, beroepsontwikkeling en beroepsonderwijs in het (semi-)publieke domein.
- Student-lid: Tim van Oort, student en student-assistent aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Het panel werd bijgestaan door Anne Martens, beleidsmedewerker NVAO, als procescoördinator en door Jos van Asperen, zelfstandig onderwijskundig tekstschrijver, als secretaris.

Bij de toetsing heeft het panel het Beoordelingskader voor de beperkte Toets nieuwe opleiding van de NVAO (Stcrt. 2016, nr. 69458) in acht genomen.

Het panel bereidde zich op 4 en 5 april voor aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten. Tijdens deze bijeenkomst besprak het panel de eerste bevindingen en formuleerde het nadere vragen voor het locatiebezoek.

Op 5 en 6 april 2018 legde het panel een locatiebezoek af. Tijdens dit bezoek verzamelde het panel in verschillende gespreksrondes nadere informatie en bracht het de vraagpunten in discussie. Het programma van het locatiebezoek is toegevoegd in bijlage 2. Na afloop van de gesprekken besprak het panel het geheel van bevindingen en overwegingen en formuleerde voorlopige conclusies. Aan het eind van het bezoek heeft de panelvoorzitter die conclusies mondeling teruggekoppeld naar de opleiding. Op basis van de bevindingen, overwegingen en conclusies stelde de secretaris een conceptadvies op dat aan de panelleden werd voorgelegd. Vervolgens voorzag het panel dit concept van commentaar, waarna het conceptrapport is vastgesteld door de voorzitter. Het adviesrapport is op 16 mei 2018 aan de opleiding voorgelegd ter controle op feitelijke onjuistheden.

De opleiding heeft op 24 mei 2018 gereageerd op het adviesrapport. Dit heeft geleid tot enkele aanpassingen, waarna het definitieve rapport is vastgesteld door de voorzitter. Het panel heeft dit advies in volledige onafhankelijkheid opgesteld en op 31 mei 2018 aan de NVAO aangeboden.

2.2 Panelrapport

Her eerste hoofdstuk van dit rapport is het samenvattend advies en het huidige hoofdstuk is de introductie.

Het derde hoofdstuk beschrijft het programma en de positionering van de opleiding binnen de instelling en binnen het hoger onderwijsbestel in Nederland.

Het panel geeft zijn bevindingen, overwegingen en conclusies weer in hoofdstuk 4. Zij doet dat aan de hand van de onderwerpen en standaarden uit het relevante kader.

De bevindingen zijn de objectieve feiten zoals waargenomen door het panel in de aangeleverde documentatie en gedurende het locatiebezoek. De overwegingen bevatten de oordelen, meningen en zienswijzen van het panel en de mate waarop deze effect hebben op het uiteindelijke oordeel van het panel op de standaard. Op basis van de overwegingen wordt ook een algemeen eindoordeel uitgesproken.

Tot slot wordt in een tabel schematisch weergegeven wat de oordelen zijn per standaard.

3 Beschrijving van de opleiding

3.1 Algemeen

Instelling:	Avans Hogeschool & HZ University of Applied Sciences
Opleiding:	Associate degree Health & Social Work
Variant:	voltijd
Graad:	associate degree
Afstudeerrichtingen:	n.v.t.
Locaties:	's-Hertogenbosch (Avans Academie Associate degree van Avans Hogeschool), Roosendaal (Associate degree Academie van Avans Hogeschool & HZ University of Applied Sciences)
Studieomvang (EC):	120
CROHO-onderdeel:	gedrag en maatschappij

3.2 Profiel instellingen

De voltijdse Associate degree opleidingen Engineering, Health & Social Work, Management en Logistiek zijn ondergebracht in de Ad-academies Avans Academie voor Associate degrees ('s-Hertogenbosch) en de Associate degree Academie (Roosendaal). De laatste is een samenwerking tussen Avans Hogeschool en HZ University of Applied Sciences. De opleiding Engineering wordt op beide locaties aangeboden onder licentie van Avans Hogeschool. De nieuw geaccrediteerde opleidingen worden vanaf september 2018 op twee locaties verzorgd, naast reeds bestaande Ad-opleidingen. De opleidingen op de locatie in 's-Hertogenbosch worden volledig ondergebracht in de Avans Academie voor Associate degrees van Avans Hogeschool. De opleidingen op de locatie in Roosendaal worden ondergebracht in de stichting die ontstaan is uit het samenwerkingsverband tussen Avans Hogeschool en HZ University of Applied Sciences, genaamd Associate degree Academie. Voor beide locaties, 's-Hertogenbosch en Roosendaal, streven de hogescholen ernaar om op termijn jaarlijks 1600 Ad-studenten aan te trekken (totaal voor alle Ad-opleidingen). De locatie Roosendaal is nieuw en bewust gekozen in de regio tussen Breda en Zeeland. Er is dus sprake van 2 Ad-academies waarvan er één (AdA) vanuit Roosendaal de regio Zuid-West Nederland bedient, en de ander (AAAd) vanuit Den Bosch de regio Noord-Brabant Oost bedient. Deze laatste regio wordt niet bediend door een samenwerkingsverband tussen HZ en Avans, maar uitsluitend door Avans.

De hogescholen werken samen met de ROC's Scalda, West-Brabant, Koning Willem 1 College, ROC Tilburg en ROC De Leijgraaf. Docenten van deze ROC's hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van de Ad-opleidingen. De hogescholen vinden de betrokkenheid van de ROC's belangrijk om de overgang tussen het mbo en het hbo te bevorderen. Ook is er bij de ontwikkeling van de opleidingen nauw samengewerkt met het werkveld, middels het samenwerkingsverband "Werk en Vakmanschap". Een Ad Business Point op beide locaties coördineert en faciliteert de contacten met het regionale werkveld.

Oriëntatie op regio Zeeland en Noord-Brabant Nederland

De instellingen richten zich op studenten uit Zeeland en Noord-Brabant met een mbo-4 of een havo-diploma en op studenten die terugstromen vanuit een hbo-bacheloropleiding.

De instellingen beogen het opleidingsniveau in de regio's te verhogen, door een brug te slaan tussen niveau 4 en niveau 6. Hiermee voorzien de instellingen in de behoefte vanuit het werkveld, aan afgestudeerden met een praktische aanpak vanuit een theoretische basis. De gedeelde visie vanuit de instellingen en het werkveld vertaalt zich onder meer in de vele regionale vraagstukken die binnen het praktijkgerichte onderwijs worden behandeld. Hoewel het Ad-diploma nog relatief onbekend is, zien de Ad-academies dat hun afgestudeerden hun weg vinden op de arbeidsmarkt. De Ad-academies trekken samen op met het werkveld (opdrachten/stages in de praktijk), de mbo's (faciliteiten en personeel) en de (aansluitende) bacheloropleidingen (doorstroom en personeel).

Gemeenschappelijk onderwijsconcept

Het onderwijsconcept is gelijk voor alle opleidingen binnen beide Ad-academies. De Ad-opleidingen zijn opgebouwd volgens het principe 1/3 binnenschoolse praktijk, 1/3 buitenschoolse praktijk en 1/3 theorie (de opleidingen kunnen nuanceverschillen vertonen). Het onderwijs vindt plaats in een leertuin. Dit is een open ruimte waar zowel studenten als docenten met elkaar of individueel kunnen werken. De Ad-academies beogen hiermee de interactie tussen student en docent te optimaliseren.

Samenwerking hogescholen

De hogescholen zijn verenigd in een stichting. Studenten kunnen zich inschrijven voor een Ad-opleiding, door zich via Studielink aan te melden bij een van de twee instellingen. De kwaliteit van de Ad-opleidingen wordt geborgd door de examencommissie en de opleidingscommissie. De instellingen richten voor de twee locaties een examencommissie in die de toetsing borgt. Ook de opleidingscommissies zijn locatieafhankelijk en zien toe op de juiste hantering van kwaliteitszorginstrumenten. In de opleidingscommissies zitten een student en een docent van ieder cluster opleidingen dat de Ad-academie aanbiedt. Het kwaliteitssysteem van Avans Hogeschool is leidend voor de kwaliteitszorg van de Ad-opleidingen op beide locaties.

3.3 Profiel opleiding

De Ad-Health and Social Work (HSW) is een nieuwe opleiding die voorziet in een behoefte aan professionals die preventief acteren op het grensvlak van zorg, welzijn en technologie. De HSW richt zich op het niveau tussen mbo4 (NLQF4) en het bachelorniveau (NLQF6). HSWers werken vanuit een breed en positief perspectief op gezondheid (Huber) en zijn communicatief sterk. Zij fungeren als bruggenbouwer tussen de 'doeners' op mbo4-niveau en de 'denkers' op bachelorniveau.

De opleiding is opgebouwd rond zes beroepsproducten die in overleg met deskundigen uit de verschillende werkvelden zijn ontwikkeld. Het onderwijs is ontwikkelingsgericht met veel aandacht voor praktijkgerichte opdrachten, formatieve toetsing en feedback. De opleiding is verwant aan zowel de mbo4- als hbo-bacheloropleidingen op de domeinen *health* en *social work*. Zij onderscheidt zich door de verbinding van deze domeinen en door het tussengelegen uitstroomniveau.

De HSW wordt ontwikkeld door de Ad-academies van Avans (AAAAd) en HZ University of Applied Sciences (AdA). Met name de beperkte studieduur (twee jaar) en de praktijkgerichtheid maken deze opleidingen aantrekkelijk, aldus de academies. De instroom in de reeds bestaande Ad-opleidingen lijkt deze visie te bevestigen.

De instellingen willen de opleiding vanaf september 2018 gaan aanbieden in 's-Hertogenbosch (AAAd) en Roosendaal (AdA). In een instroomprognose voor de komende zes jaar gaan de instellingen uit van een gemiddelde jaarlijkse instroom van ten minste 69 mbo-studenten in 's-Hertogenbosch en 52 in Roosendaal. Ondertussen blijken sommige bestaande Ad-opleidingen wel tot 30% havisten te trekken, terwijl mbo-ers als primaire doelgroep worden gezien.

Het ontwikkelteam van de HSW bestaat uit leden van beide hogescholen en het mbo. De docententeams zullen bestaan uit een of meer kerndocenten en een schil van vaste docenten met specifieke deskundigheid. Kerndocenten hebben een aanstelling van minimaal 0,8 fte, de andere docenten van minimaal 0,4 fte. Daarnaast zullen regelmatig gastdocenten uit het werkveld optreden.

4 Opleidingsbeoordeling

In dit hoofdstuk beschrijft het panel haar evaluatie van de standaarden. Bij elke standaard geeft het panel zijn bevindingen, overwegingen en oordeel weer. De beoordeling is gebaseerd op de standaarden en criteria zoals beschreven in het *Beoordelingskader voor de beperkte Toets nieuwe opleiding* van de NVAO (Stcrt. 2016, nr. 69458). De beoordeling komt tot stand op basis van een discussie met 'peers' over de inhoud en kwaliteit van de opleiding.

Per standaard geeft het visitatiepanel een gemotiveerd oordeel op een driepuntsschaal: *voldoet*, *voldoet ten dele* of *voldoet niet*. Vervolgens geeft het panel een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding, ook op een driepuntsschaal: *positief*, *positief onder voorwaarde*, of *negatief*.

4.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Niveau en oriëntatie

De opleiding schetst in haar *Informatiedossier* en het bijbehorende *Beroepsprofiel Ad-er HSW* een nieuwe beroepsgroep op het grensvlak van zorg, welzijn en technologie. HSWers werken vanuit een breed, positief gezondheidsbegrip met de nadruk op preventie. Zij maken brede, domeinoverschrijdende gezondheidsanalyses van zowel het kwetsbaar individu als de kwetsbare groep (bijvoorbeeld in een wijk). Op basis van deze analyses selecteren ze passende interventies uit de genoemde domeinen en voeren die uit of laten die door andere professionals uitvoeren.

De opleiding heeft het HSW-beroepsprofiel in overleg met deskundigen vanuit de werkvelden zorg en welzijn beschreven. Hierbij waren ook Avans-lectoren betrokken. Vervolgens zijn op basis van kritische beroepssituaties rollen beschreven. Deze rollen heeft de opleiding doorvertaald naar zeven beoogde leeruitkomsten. Om eventuele doorstroom naar een hbo-bachelor te faciliteren, werden de rollen mede gebaseerd op de hbo-bachelorprofielen *Nursing* en *Social work*. Bij de uiteindelijke formulering van de beoogde leeruitkomsten heeft de opleiding gekozen voor de CanMEDS-indeling die in het zorgdomein wijdverbreid is.

De opleiding heeft het Ad-niveau (NLQF 5) van het nieuwe beroep in haar *Informatiedossier* en de bijlagen helder gepositioneerd tussen het mbo- (NLQF4) en bachelorniveau (NLQF6). Bij de rolbeschrijving van de HSWer verwijst het beroepsprofiel telkens naar de rollen en kwalificaties van respectievelijk de hbo-bacheloropleidingen *verpleegkunde* en *social work*. Op die manier is inzichtelijk hoe het profiel van de HSWer aansluit bij het bachelorniveau in beide domeinen.

Het panel waardeert de wijze waarop de opleiding de behoefte in het veld in samenspraak met werkvelden, lectoren en onderwijsvertegenwoordigers heeft vertaald naar een nieuw beroepsprofiel op Ad-niveau. Het panel geeft hieronder ook een aantal adviezen.

De zeven beoogde leeruitkomsten zijn zodanig abstract volgens de CanMEDS-gebieden geformuleerd, dat het sociale domein daarin minder goed herkenbaar is. Het panel adviseert de opleiding de beoogde leeruitkomsten zodanig meer reliëf te geven, dat de diverse werkvelden zich er voldoende in herkennen. Het *Beroepsprofiel* en de *Verantwoording leeruitkomsten aan de hand van NLQF* bevatten hiervoor goed bruikbare elementen.

Uit het beroepsprofiel en de gesprekken met deskundigen uit het werkveld en ontwikkelaars concludeert het panel dat interprofessionele samenwerking een belangrijk onderdeel van het profiel is. De HSWer dient immers met professionals uit de verschillende werkvelden soepel te kunnen samenwerken bij het voorkomen of oplossen van individuele en collectieve gezondheidsproblemen. De Ad-academies beogen met de Ad-afgestudeerde duidelijk een bruggenbouwer tussen mbo- en hbo-bachelorprofessionals. In beoordelingscriterium B bij leeruitkomst 'Reflecteren' lijkt het benoemd, maar de ordening onder juist deze leeruitkomst en de toespitsing op "onderwijsinstelling" zijn dan weer verwarrend. Het panel adviseert daarom om interprofessionele samenwerking duidelijker in de leeruitkomsten van de HSW uit te werken, bijvoorbeeld onder de leeruitkomst 'Verbinden'.

In het informatiedossier hint de opleiding naar de betrokkenheid van de HSWer bij praktijkgericht onderzoek. Het gaat concreet om formuleringen als 'onderzoekende houding' en 'maakt gebruik van wetenschappelijke literatuur'. In het *Beroepsprofiel* komt dit explicieter terug in de rol van 'reflectief professional'. Bovendien bleek in het gesprek met ontwikkelaars en docenten dat men de leerlijn Engels in het programma vooral legitimeert vanuit de noodzaak dat de HSWer Engelstalige (wetenschappelijke) literatuur moet kunnen raadplegen. Het loont de moeite de 'onderzoekende houding' explicieter in de beoogde leeruitkomsten uit te werken, bijvoorbeeld in de leeruitkomst 'Reflecteren' of 'Innoveren'.

Afstemming met het beroepenveld

De opleiding speelt in op een groeiende behoefte in het veld aan preventiegerichte professionals. Het gaat om mensen die op tactisch/operationeel niveau vanuit een brede en positieve benadering van gezondheid (potentiële) problemen van individuen en groepen signaleren en analyseren en hier vervolgens op (laten) interveniëren. Het oppakken van deze vraag illustreert de ondernemende houding van de betrokken instellingen; een houding die het panel waardeert.

De opleiding heeft het werkveld betrokken bij de ontwikkeling van het beroepsprofiel en de daarvan afgeleide leeruitkomsten. Dit blijkt uit de verslaglegging van de betreffende bijeenkomsten en uit de gesprekken die het panel met werkveldvertegenwoordigers voerde. De betrokkenheid bij de uitwerking van het programma blijkt onder andere uit het aandeel psychopathologie dat op aandringen van het werkveld is uitgebreid.

Zowel de Ad-academies als de opleiding zijn ondertussen doordrongen van de noodzaak om de verschillende werkvelden intensief bij de opleiding te *blijven* betrekken. Het nieuwe beroep is immers alleen levensvatbaar als er een stevig draagvlak binnen die werkvelden tot stand komt. De instellingen zetten daar duidelijk op in. Dat blijkt onder andere uit de instelling van een werkveldadviesraad (WAR) op strategisch niveau. Het blijkt ook uit de oprichting van een Ad Business Point op beide locaties, bedoeld om de contacten tussen opleidingen en werkvelden te coördineren en faciliteren. En ten slotte concretiseren de instellingen hun inzet op werkveldbetrokkenheid met de keuze om bij elke opleiding een

kerndocent verantwoordelijk te maken voor goede werkveldcontacten. Hiervoor heeft die docent structureel een halve dag per week beschikbaar.

Opleiding en instelling zijn zich terdege bewust van de forse uitdaging die zij met de introductie van een nieuw beroep aangaan. De teamleden waarmee het panel sprak, zijn duidelijk gemotiveerd om eventuele problemen het hoofd te bieden.

Punt van zorg: de status van verpleegtechnische handelingen

Uit de documenten en gesprekken is het panel onvoldoende duidelijk geworden wat de status van de *verpleegtechnische handelingen* is, zowel in het profiel als binnen de beoogde praktijk. Het gaat hier om risicovolle handelingen die een wettelijke regeling vergen, zoals ook blijkt uit de aanvraag tot BIG-registratie (art. 34) die de opleiding onlangs bij VWS indiende (vooralsnog zonder succes). Deze verpleegtechnische handelingen zijn in de diverse werkvelden van wisselend belang, aldus het ontwikkelteam en de werkvelddeskundigen. Desondanks is men het erover eens dat potentiële werkgevers of stageverlenende instellingen hieromtrent duidelijkheid willen, voordat ze een HSWer in de praktijk aan de slag te laten gaan. Daarom acht het panel het noodzakelijk dat de opleiding in het beroepsprofiel en de beoogde leeruitkomsten van de HSWer ondubbelzinnige helderheid verschaft over de status van de verpleegtechnische handelingen.

Afstemming op internationale eisen

In de *Discussienota Internationalisering Ad-academies* geven de instellingen aan dat zij onder internationalisering vooral het functioneren in een multiculturele samenleving verstaan. Het gaat daarbij om 'anderstaligen en/of samenwerkingspartners of klanten met een andere culturele achtergrond'. De instellingen willen dat opleidingen dit aspect niet in aparte leeruitkomsten vastleggen maar inbedden in hun specifieke leeruitkomsten. In het HSW-profiel is dit uitgangspunt uitgewerkt in de leeruitkomst 'Communiceren'. De Ad-academies beschouwen communicatie in het Engels met anderstaligen als een belangrijke leeruitkomst van alle Ad-opleidingen. Vandaar de leerlijn Engels en de inzet van (ook) Engelstalige literatuur in de HSW. Het beoogde eindniveau (B1) is gekozen zodat doorstromers naar een hbo-bachelor het daar vereiste eindniveau (B2) kunnen realiseren. Overigens ziet het panel het internationale aspect ook terug in de aangeboden theorie, zoals bijvoorbeeld het ICF-model voor gezondheidsanalyse.

Conclusie standaard 1: voldoet ten dele

Het panel oordeelt dat de opleiding *ten dele voldoet* aan de eisen van standaard 1. De opleiding heeft in overleg met deskundigen uit de verschillende werkvelden een beroepsprofiel opgesteld. Zij heeft dit profiel uitgewerkt in zeven leeruitkomsten die een voldoende duidelijk beeld van de oriëntatie en het beoogde niveau verschaffen. De leeruitkomsten zijn afgestemd op internationale eisen, voor zover dit voor het beroep van HSWer van belang is.

De leeruitkomsten zijn met deskundigen uit de verschillende werkvelden afgestemd. Ad-academie en opleiding zijn zich bewust van het belang van intensieve contacten met het werkveld bij een nieuw beroep als de HSWer. Het panel ziet de inzet van een werkveldadviesraad (WAR), een Ad Business Point en de speciale rol van kerndocenten in dezen als een goede basis om dit concreet vorm te geven.

In het beroepsprofiel en de daarvan afgeleide leeruitkomsten acht het panel het belang van de verpleegtechnische handelingen binnen de verschillende toekomstige werkvelden

onvoldoende helder beschreven. Omdat het hier risicovolle handelingen betreft waarvoor een wettelijk kader geldt (Wet BIG), ziet het panel hierin een serieus risico voor de levensvatbaarheid van het nieuwe beroep. Zeker nu het ministerie haar besluit over een aanvraag tot BIG-registratie (art. 34) voor de HSWer voorlopig aanhoudt (brief VWS d.d. 2 februari 2018). In het licht hiervan stelt het panel een expliciete voorwaarde aan haar goedkeuring op deze standaard. De opleiding dient in het kader van de leeruitkomst 'Zorgverleners' met de diverse beoogde werkvelden heldere afspraken te maken over (1) hoe de student (c.q. de afgestudeerde) de verpleegtechnische handelingen bekwaam uitvoert en (2) hoe de bevoegdheden hieromtrent in de praktijk geregeld zijn. Tevens brengt de opleiding studenten zorgvuldig op de hoogte van deze afspraken. Studenten en alumni dienen te weten wat ze wel en niet *kunnen* en wat ze wel en niet *mogen* binnen de verschillende werkpraktijken. Het panel dringt erop aan om een en ander voorafgaand aan de eerste lintstages (oktober 2018) te regelen.

4.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Programma

In het informatiedossier beschrijft de opleiding hoe het programma is opgebouwd rond een ruggengraat van tweemaal drie beroepsproducten. Deze beroepsproducten zijn afgeleid uit de kritische beroepssituaties die eerder tijdens de ontwikkeling van het beroepsprofiel in overleg met de verschillende werkvelden waren opgesteld. De student werkt beide jaren achtereenvolgens aan (1) het analyseren van gezondheidsproblemen, (2) het ontwikkelen van een plan om daar het hoofd aan te bieden en (3) het uitvoeren van dat plan. Het eerste jaar gebeurt dat op het niveau van het kwetsbare individu, het tweede jaar op het niveau van een kwetsbare groep (bv. een wijk). Er is dus sprake van een concentrische programmaopbouw. Behalve deze beroepsgerichte ruggengraat kent het programma drie doorlopende leerlijnen: verpleegtechnische vaardigheden (5EC per jaar), Engels (2EC per jaar) en een lintstage van twee aaneengesloten dagen per week in de periode oktober tot juni van beide leerjaren.

De opleiding maakt voor elk van de beroepsproducten een *Studiewijzer* voor de student. Het panel heeft de concepten voor het eerste jaar en een deel van het tweede jaar kunnen inzien. Voor elk beroepsproduct staan in de betreffende *Studiewijzer* onder het kopje *Beoordelingscriteria* specifieke leerdoelen geformuleerd die zijn afgeleid van de zeven beoogde leeruitkomsten. Gedurende het onderwijs werken studenten via gerichte opdrachten aan deelproducten om zich de beoogde leeruitkomsten eigen te maken. Die deelproducten toetst de opleiding steeds formatief, zodat de studenten weten in hoeverre zij de beoogde competenties beheersen. Uiteindelijk toont de student diens daadwerkelijk bereikte competentieniveau door het betreffende beroepsproduct in de (stage)praktijk geheel zelfstandig tot stand te brengen. De bijbehorende deelproducten worden vervolgens summatief getoetst. De opleiding ondersteunt dit praktijkgerichte leerproces met theoriesessies in verschillende vormen (on- en offline colleges, flipping the classroom etc.) en vaardigheidstrainingen in met name communicatie, verpleegtechnische vaardigheden en Engels. Bovendien verzorgen docenten intensieve begeleiding in de 'leertuin', waar studenten en docenten gedurende het binnenschoolse onderwijs continu in elkaars nabijheid verkeren.

De opleiding houdt in haar plannen duidelijk rekening met de ontwerpeis van 1/3 theorie, 1/3 binnenschoolse praktijk en 1/3 buitenschoolse praktijk. In dit verband waardeert het panel de keuze voor een lintstage van twee aaneengesloten dagen per week. Uit het gesprek met de opleidingscommissie van de Avans Academie Associate degree blijkt dat de opleiding duidelijke eisen stelt aan de stageplekken: minimaal acht medewerkers, ruimte om aan de beoogde leeruitkomsten (beroepsproducten) te werken en een praktijkbegeleider op minimaal hbo-bachelorniveau.

Op grond van bovenstaande waarnemingen constateert het panel dat de opleiding de zeven beoogde leeruitkomsten adequaat heeft vertaald naar specifieke leerdoelen en beoordelingscriteria voor de beroeps(deel)producten die de ruggengraat van het programma vormen. Daarnaast geeft het panel onderstaande suggestie en aanbeveling.

Op basis van gesprekken met ontwikkelteam en werkvelddeskundigen suggereert het panel de aspecten 'onderzoekende houding' en 'projectmatig werken' concreter uit te werken in de *Studiewijzers*. Tevens beveelt zij de opleiding aan om de werving van geschikte stageplekken hoge prioriteit te geven (zie §4.6).

Diverse instroom

De Ad-academies richten zich primair op de instroom van mbo4-studenten die door willen studeren. Andere instromers die voldoen aan de wettelijke vooropleidingseisen (zoals havisten en vwo-ers) zijn echter ook toelaatbaar. Hoewel men vooral instroom van mbo4-verpleegkundigen verwachtte, blijken vooral andere mbo-ers geïnteresseerd, zoals van de opleidingen maatschappelijke zorg, sport en beweging, dokters- en tandartsassistent. Een ander deel van de daadwerkelijke instroom betreft 'terugstromers' vanuit hbo-bacheloropleidingen, zoals de hbo-bachelor *Social Work*. Het ontwikkelteam, maar ook het beoogde docententeam, bevat leden uit zowel het mbo als het hbo. Die samenstelling bevordert de aansluiting bij de verwachte instroom en doorstroom.

De opleiding is zich bewust van de noodzaak om deze verschillende doelgroepen op maat te bedienen door bijvoorbeeld gerichte vrijstellingen (voor bijvoorbeeld studenten met mbo4 verpleegkunde of voor terugstromers vanuit hbo-bachelors) en extra ondersteuning (voor bijvoorbeeld havisten). Uit het document *Doorstroom en instroom* blijkt dat met instromende havisten bij aanvang van de opleiding zo nodig een individueel 'actieplan' wordt opgesteld. Het panel geeft in dit verband onderstaande adviezen.

Het panel adviseert de opleiding om de oplossingen op maat (o.a. vrijstellingen) voor instromende mbo-ers en terugstromende hbo-bachelorstudenten in samenspraak met de examencommissie concreter uit te werken, voordat de eerste studenten starten.

Het panel stelde tijdens gesprekken met studenten van reeds bestaande Ad-opleidingen vast dat vooral mbo-ers zich nogal eens in het diepe gegooid voelen. Met name in het begin van de opleiding is er meer behoefte aan structuur. Wat dat betreft adviseert de opleiding om de *Studiewijzers* van het eerste jaar zorgvuldig vanuit het perspectief van de student uit te werken. De concepten die het panel heeft ingezien verdienen wat transparantie betreft zeker nog aandacht. Zo kan de invulling van de vaste onderdelen in de *Studiewijzers* consequenter en zijn teksten ook nog niet altijd helder. Voorbeelden hiervan zijn: (1) de leerdoelen worden in de ene studiewijzer onder het kopje 'kerntaken' beschreven en in de ander onder het kopje 'beoordelingscriteria'; (2) maak duidelijker onderscheid tussen de deelopdrachten en de toetsing daarvan (nu allebei onder het kopje *Toetsprogramma*), (3) de aard van de formatieve en summatieve toetsing van deelopdrachten, alsmede de relatie

daartussen is niet helder en (4) de aard en de rol van het portfolio blijft onderbelicht (zie ook aanbeveling in §4.6).

Studentgecentreerde onderwijsleeromgeving (*student centred*)

Het panel meent dat het onderwijs duidelijk vanuit een studentgecentreerde visie is ontwikkeld. Het *Ontwerpkader* van de instellingen vertrekt vanuit een visie op de Ad-student en werkt deze uit in kenmerken van de onderwijsleeromgeving. Het onderwijs is zo vormgegeven dat de sturing van het leerproces steeds meer in handen van de student komt. Er vindt een beweging plaats 'van docentsturing naar studentsturing'. In het tweede jaar nemen de vrijheidsgraden en de complexiteit van de beroepsopdrachten toe, zodat de student steeds meer zelf inhoud en richting geeft aan het eigen leerproces. Regelmatige formatieve toetsing en een coachende rol van docenten zijn hierbij van cruciaal belang.

Studenten leren op het eigen functioneren te reflecteren aan de hand van verschillende reflectiemodellen die ze gedurende de opleiding aangereikt krijgen en die ze afhankelijk van de context leren inzetten. Om de zelfsturing in goede banen te leiden heeft elke student minimaal eenmaal per periode een ontwikkelingsgericht gesprek met de docent die hem of haar als vaste studiebegeleider is toegewezen. De opleiding stimuleert studenten door middel van (formatieve) opdrachten om zelf gericht naar relevante (vak)informatie op zoek te gaan. De elektronische leeromgeving stelt studenten in staat om deze informatie (colleges, literatuur etc.) tijd- en plaatsonafhankelijk te raadplegen. Deze ELO-app werkt goed, aldus studenten van de reeds bestaande Ad-opleidingen.

Docenten

De opleiding is opgezet door een ontwikkelteam en zal worden uitgevoerd door een (nieuw) docententeam. Bij de werving van docenten houdt men rekening met de drie dominante domeinen zorg, welzijn en technologie en let men erop dat kandidaten ervaring met *student centred learning* hebben, zo bleek tijdens gesprekken met het ontwerpteam.

Ontwikkelteam en procesbegeleider zullen het docententeam de eerste tijd bij de uitvoering van het ontwikkelde onderwijs ondersteunen. Bovendien is er aandacht voor gerichte deskundigheidsbevordering, onder andere tijdens de voorgenomen verplichte tweemaandelijks studiedagen voor docenten, via workshops, maar ook via observatie en een-op-een coaching door de procesbegeleider. Actuele thema's die in gesprekken werden genoemd zijn de coachrol van de docent en toetsing/examinering (BKE/SKE).

De beoogde studentgecentreerde leeromgeving vergt volgens het ontwerpteam een ontwikkelingsgerichte, coachende rol van docenten. Tijdens gesprekken heeft het panel vastgesteld dat deze visie op leren en de rol van de docent door het ontwikkelteam en procesbegeleider worden gedeeld. Men beseft dat docenten bij het realiseren van deze visie ondersteuning nodig kunnen hebben. Daarvoor is aantoonbaar aandacht, blijkens de beschikbaarheid van de procesbegeleider en regelmatige studiedagen met gerichte workshops. Het panel constateert op grond van deze waarnemingen dat de opleiding de inhoudelijke en didactische deskundigheid van het docententeam voldoende waarborgt.

Uit gesprekken met docenten van bestaande Ad-opleidingen maakt het panel op dat de onderwijsvisie van de Ad-academies (beroepsproducten, coachrol docent) een hoge werkdruk met zich mee kan brengen. De beheersing van de werkdruk is volgens het panel

een belangrijk aandachtspunt voor zowel management als procesbegeleiders. In de eerste fase van de opleiding zal dit extra belangrijk zijn. Het docententeam is dan door de geringe omvang immers extra kwetsbaar. Bovendien dient men rekening te houden met aanzienlijke inspanningen om het ontwikkelde onderwijs op basis van de eerste ervaringen bij te stellen, zo bleek tijdens genoemde gesprekken.

Opleidingsspecifieke voorzieningen

De opleiding is zich ervan bewust dat het onderwijs in verpleegtechnische vaardigheden speciale voorzieningen vergt. De betrokken instellingen voorzien op beide locaties in de hiervoor noodzakelijke *skills labs*. Daarmee zijn de opleidingsspecifieke voorzieningen op orde.

Conclusie standaard 2: voldoet

Het panel oordeelt dat de beoogde onderwijsleeromgeving *voldoet* aan de eisen die het beoordelingskader in standaard 2 stelt.

De opleiding heeft de beoogde leeruitkomsten adequaat vertaald naar leerdoelen voor het onderwijs. Het programma kent een concentrische opbouw waarin de student de centrale competenties (analyseren, plannen en uitvoeren) verwerft. Het eerste jaar richten studenten zich daarbij op het kwetsbare individu en het tweede jaar verdiepen en verbreden ze de aldus opgedane competenties naar het niveau van kwetsbare groepen (bijvoorbeeld een wijk).

Het onderwijs is studentgecentreerd vormgegeven: het doet een sterk beroep op het eigen initiatief van de student, legt de nadruk op de begeleidende en coachende rol van docenten en biedt veel ruimte voor formatieve toetsing. De opleiding biedt studenten bovendien een activerende elektronische leeromgeving.

Vanwege het grote belang van de stages voor zowel de opleiding als de levensvatbaarheid van het nieuwe beroep, beveelt het panel de opleiding aan om de werving van voldoende stageplekken hoge prioriteit te verlenen (zie de eerste aanbeveling in §4.6).

Er is een gemotiveerd ontwikkelteam dat duidelijk leert van de ervaringen met reeds bestaande Ad-opleidingen. Het team krijgt daarbij onderwijskundige begeleiding van de procesbegeleider. Bij de werving van docenten hebben de Ad-academies expliciet aandacht voor de verschillende deskundigheden die het HSW-onderwijs vergt. De opleiding is doordrongen van de noodzaak om docenten te begeleiden bij het concreet vormgeven van studentgecentreerd onderwijs; de opleiding blijft dit ook na de start van de HSW nog een tijd lang actief ondersteunen met regelmatige studiedagen en zo nodig ook met een-op-een coaching door de procesbegeleider.

De opleidingsspecifieke voorzieningen zijn op orde: op beide locaties zijn *skills labs* voor het oefenen en toetsen van verpleegtechnische handelingen beschikbaar.

4.3 Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toetsbeleid en toetskwaliteit

De Ad-academies formuleren in het *Ontwerpkader* een duidelijke visie op de rol van toetsing. Zij kiezen voor een ontwikkelingsgerichte, het leerproces ondersteunende rol met veel ruimte voor formatieve toetsing en feedback. Een en ander is uitgewerkt in een *Toetsbeleidsplan* met duidelijke uitgangspunten, onder andere voor de validiteit, betrouwbaarheid en objectiviteit van de toetsing.

In het *Examenprogramma* van de opleiding staat voor beide studiejaar de toetsing van drie beroepsproducten centraal. Elk van de beroepsproducten is in de betreffende *Studiewijzer* weer opgedeeld in drie of vier deelopdrachten die zowel formatief als summatief beoordeeld worden. Bij de beoordeling heeft de opleiding aandacht voor de vakinhoudelijke kwaliteit van de producten, maar ook voor het proces (o.a. communicatie) en het reflectief vermogen van de student. Dat maakt het panel op uit de toetsmatrijzen bij de beroepsproducten. De producten die summatief getoetst worden, heeft de student in de stagepraktijk gerealiseerd. In de *Studiewijzers* staan de beoogde leeruitkomsten per deelproduct beschreven. De summatieve toetsen van het tweede jaar gelden als afstudeerprogramma. Het *Examenprogramma* geeft per toets aan welke van de zeven beoogde leeruitkomsten aan de orde zijn. Daaruit leidt het panel af dat het toetsprogramma als geheel valide is: al deze leeruitkomsten worden in voldoende mate gedekt.

Behalve de beroepsproducten bevat het examenprogramma elk studiejaar twee summatieve schriftelijke toetsen Engels en een summatieve *skills proof* voor verpleegtechnische handelingen. Behalve deze toetsen vindt elk jaar een afsluitend portfolio-assessment plaats. Tijdens het gesprek bleek dat de status en aard van het portfolio-assessment in het tweede jaar nog niet helemaal is uitgekristalliseerd. In het eerste jaar is het ontwikkelingsgericht en dus formatief van aard. Het *Examenprogramma* is in dit verband verwarrend: daarin staat achter elk beroepsproduct nu 'Portfolio' als toetsvorm met bijbehorende studiepunten. Mede daarom doet het panel de aanbeveling om de transparantie van een en ander in de *Studiewijzers* te vergroten (zie §4.6).

Voor alle zes beroepsproducten (inclusief deelproducten) is een *toetsmatrijs* beschikbaar. Daarin beschrijft de opleiding de specifieke beoordelingscriteria en verantwoordt zij de dekking van de zeven beoogde leeruitkomsten en de onderlinge weging. De cesuur ontbrak nog ten tijde van het panelbezoek. In het gesprek met het ontwikkelteam bleek dat men die nog gaat bepalen tijdens de uitwerking van de toetsinstrumenten. Die toetsinstrumenten waren ten tijde van het panelbezoek nog niet beschikbaar. Voor een deel van de beroepsproducten zal men rubrics opstellen, aldus het ontwikkelteam. Het panel heeft op basis van de beschikbare informatie, de ervaringen binnen reeds lopende Ad-opleidingen en het gesprek met het ontwikkelteam voldoende vertrouwen dat het toetsinstrumentarium aan de uitgangspunten van het eigen toetsbeleid zal voldoen.

De benodigde theorie wordt formatief in kennistoetsen getoetst (onder andere anatomie, fysiologie en (psycho-)pathologie) en summatief in de beroepsproducten. In de toetsmatrijzen bij de beroepsproducten is dit aspect nog niet expliciet traceerbaar. Mede daarom doet het panel de aanbeveling om de transparantie in de *Studiewijzers* te vergroten (zie §4.6).

Bij de beoordeling van beroepsproducten hanteert de opleiding het vierogenprincipe om de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid te waarborgen. De praktijkbegeleider tijdens de stage krijgt bij die beoordeling een adviserende rol. Door de nog geringe omvang van de teams op beide locaties zal de begeleidende docent vaak ook als examiner optreden. De Ad-academies streven ernaar om de tweede examinatoren tussen beide locaties uit te wisselen. Dit verhoogt de onafhankelijkheid van de beoordeling en waarborgt de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid tussen beide locaties. De opleiding plant ook regelmatige kalibratiesessies waarin examinatoren de wijze waarop ze de beoordelingscriteria toepassen onderling afstemmen. Bij de bestaande Ad-opleidingen functioneert dit al. De toetsresultaten worden na afname geanalyseerd. Zo nodig leiden deze analyses tot verbeteringen in volgende toetsen.

Op grond van bovenstaande waarnemingen vertrouwt het panel erop dat de beoordeling in de HSW valide, betrouwbaar en onafhankelijk zal zijn.

Kwaliteitsborging van de toetsing

De instellingen kennen een centrale examencommissie op academieniveau die vanaf oktober 2017 actief is. In haar korte bestaan heeft de commissie al op verschillende fronten advies gegeven, onder andere over de OERen en het gemeenschappelijke *Toetsbeleidsplan* van beide Ad-academies. Daarnaast heeft de commissie een overlegstructuur opgezet met onder anderen de directie, de toetscommissie en de opleidingscommissie en heeft zij een *Meerjarenonderzoeksagenda* in voorbereiding. Die voorziet onder meer in steekproeven van eindtoetsen en een onderzoek naar het oordeel van de werkveldadviesraad (WAR) over het gerealiseerde eindniveau. Al met al wekt de *Tussentijdse rapportage examencommissie AAA* (maart 2018) de indruk van een actieve examencommissie die zich bewust is van haar opdracht. Het panel zag die indruk in het korte gesprek met de commissieleden bevestigd.

Behalve een examencommissie zal er per locatie ook een toetscommissie worden ingesteld. Haar taak is het verbeteren van de kwaliteit van toetsing door gevraagd en ongevraagd advies te geven over zowel toetsbeleid, toetsprogramma, toetsinstrumenten als toetsprocessen (ontwikkeling, afname, beoordeling en evaluatie). De taken van zowel examen- als toetscommissie staan beschreven in het *Toetsbeleidsplan* van de instellingen. De examencommissie wordt ondersteund door een ervaren 'coach borging'.

De examencommissie heeft aantoonbaar oog voor de deskundigheid van degenen die bij de toetsing betrokken zijn. Dat blijkt enerzijds uit het onderzoek naar de toetsbekwaamheid van examinatoren dat zij uitvoert en anderzijds uit het voornemen om voor 2020 alle leden van de commissie op SKE-niveau te scholen. Ook de leden van het ontwikkelteam zijn geschoold rondom toetsing en krijgen bovendien onderwijskundige ondersteuning van een 'procesbegeleider'. Uiterlijk 2020 dienen alle examinatoren ten minste BKE geschoold te zijn.

Het panel oordeelt op grond van bovenstaande waarnemingen en overwegingen dat de kwaliteit van de toetsing voldoende gewaarborgd is en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten.

Toetsen ondersteunen leerproces van student

Het panel waardeert de combinatie van formatieve en summatieve toetsing. Samen met de studentgerichte, coachende begeleiding door docenten is dit in de ogen van het panel een krachtig middel om het leerproces te ondersteunen: summatieve toetsen creëren overzichtelijke spanningsbogen, formatieve toetsen ondersteunen het leerproces door ontwikkelingsgerichte feedback van docenten.

Het *Examenprogramma* is vormgegeven rond de beroepsproducten die elk weer in deelproducten zijn opgesplitst. Van elk deelproduct is duidelijk op welke aspecten de student beoordeeld wordt (*Studiewijzers* en *Toetsmatrijzen*), hoe dit bijdraagt aan het verwerven van de zeven beoogde leeruitkomsten en hoeveel studiepunten een en ander oplevert (*Examenprogramma*). Daardoor heeft de student een helder beeld van waaraan hij of zij werkt en waarom. In dit verband vraagt het panel nog wel aandacht voor de transparantie van een en ander bij de verdere uitwerking van de *Studiewijzers* (zie de tweede aanbeveling in §4.6).

Het panel heeft er op basis van deze waarnemingen en overwegingen vertrouwen in dat de toetsing van de HSW het leerproces van studenten voldoende ondersteunt.

Conclusie standaard 3: voldoet

Het panel oordeelt dat de toetsing van de HSW *voldoet* aan de eisen die het beoordelingskader in standaard 3 stelt.

Het panel herkent in de plannen voldoende waarborgen voor de kwaliteit van de toetsing: er is in het beleid expliciet aandacht voor validiteit, betrouwbaarheid en onafhankelijkheid. In de beschikbare documentatie is dit herkenbaar uitgewerkt in toetsmatrijzen met beoordelingscriteria voor alle beroeps(deel)producten en vierogenbeleid bij de beoordeling ervan.

Het onderwijsconcept van de Ad-academies is duidelijk ontwikkelings- en talentgericht. Dit komt ook in de toetsing tot uitdrukking. Met name de combinatie van formatieve en summatieve toetsen en een coachende begeleiding beschouwt het panel als een krachtig middel om het leerproces te ondersteunen. Het panel herkent deze insteek in de beschikbare documentatie die het ontwerpteam heeft voorgelegd, al verdienen consistentie en transparantie hiervan nog aandacht. Het panel heeft er na de gesprekken met examencommissie en ontwikkelteam voldoende vertrouwen in dat dit in orde komt.

Op basis van de voorgelegde plannen concludeert het panel dat de kwaliteit van de examinering voldoende gewaarborgd is en aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten voldoet. Er is een actieve centrale examencommissie die in korte tijd al concreet heeft bijgedragen aan het waarborgen van de kwaliteit van toetsing. Dat blijkt onder andere uit de OER, de overlegstructuur, de contouren van de meerjarenonderzoeksagenda en de aandacht voor toetsdeskundigheid. In haar proces wordt de commissie bovendien ondersteund door een ervaren 'coach borging' vanuit de instelling.

In het licht van de documentatie die zij heeft kunnen inzien, beveelt het panel aan om bij de uitwerking van de opleiding extra aandacht te besteden aan de transparantie van de toetsing. Zie voor details de tweede aanbeveling in §4.6.

4.4 Graad en CROHO-onderdeel

Het panel adviseert om de volgende graad aan de opleiding toe te kennen: Associate degree.

Het panel adviseert het volgende CROHO-onderdeel voor de opleiding: Gedrag en maatschappij.

4.5 Algemene conclusie over de kwaliteit van de opleiding

De kwaliteit van de nieuwe opleiding is *positief onder voorwaarde*. De concrete voorwaarde betreft de goedkeuring op standaard 1 en luidt als volgt. De opleiding dient in het kader van de leeruitkomst 'Zorgverlenen' met de diverse beoogde werkvelden heldere afspraken te maken over (1) hoe de student (c.q. de afgestudeerde) de verpleegtechnische handelingen bekwaam uitvoert en (2) hoe de bevoegdheden hieromtrent in de praktijk geregeld zijn. Tevens brengt de opleiding studenten zorgvuldig op de hoogte van deze afspraken. Studenten en alumni dienen te weten wat ze wel en niet *kunnen* en wat ze wel en niet *mogen* binnen de verschillende werkpraktijken. Het panel dringt erop aan om een en ander voorafgaand aan de eerste lintstages (oktober 2018) te regelen.

4.6 Aanbevelingen

Geef prioriteit aan de werving van geschikte stageplekken

Gevraagd naar de concrete betrokkenheid van instellingen, presenteerde de opleiding tijdens het panelbezoek een lijst van zes instellingen die 'de intentie hebben om bij de opleiding betrokken te blijven'. De instellingen voorzien blijkens de instroomprognose tientallen studenten die vanaf oktober 2018 op stage gaan. Het panel beveelt de opleiding dan ook aan om de werving van geschikte stageplekken voortvarend aan te pakken, zodat studenten geen onnodige studievertraging oplopen.

Verhoog de transparantie inzake toetsing

Voor de verschillende beroepsproducten kon de opleiding nog geen uitgewerkte beoordelingsinstrumenten met definitieve beoordelingscriteria (o.a. rubrics) en heldere cesuren laten zien. Het panel dringt er bij het ontwikkelteam dan ook op aan om hier snel werk van te maken. Alleen zo weten studenten (en ook docenten en examinatoren) wat er van hen verwacht wordt.

Het panel beveelt de opleiding aan om in de uiteindelijke beoordelingsinstrumenten inzichtelijk te maken welke kennis bij welk beroeps(deel)product summatief getoetst wordt. Op die manier is de kennisbasis van afgestudeerden beter gewaarborgd.

Ook de beschrijving van het portfolio verdient aandacht, met name wat men (minimaal) in het portfolio dient te verzamelen en wat daarvan formatief dan wel summatief tijdens het assessment getoetst zal worden.

(Benamingen van) deelproducten in *Examenprogramma*, *Toetsmatrijzen* en *Studiewijzers* komen onderling niet altijd overeen. Zo ontbreekt bijvoorbeeld in de matrijs voor het beroepsproduct 'Uitvoeren' in het eerste jaar een vijfde deelproduct (*Stress*) dat wel in het *Examenprogramma* en de betreffende *Studiewijzer* vermeld staat. Zorg dat deze informatie consistent is, zodat studenten en docenten weten waar ze aan toe zijn.

5 Overzicht oordelen

Standaard	Oordeel
<u>Beoogde leerresultaten</u> <i>Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.</i>	Voldoet ten dele
<u>Onderwijsleeromgeving</u> <i>Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.</i>	Voldoet
<u>Toetsing</u> <i>Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.</i>	Voldoet
Algemene conclusie	Positief onder voorwaarde

6 Bijlage 1: Samenstelling panel

Eric Halsberghe is master Economische Wetenschappen. Hij startte als wetenschappelijk onderzoeker aan de Universiteit Gent. Nadien was hij docent in het economisch en technisch hoger onderwijs. Als medewerker in het VVKHO (Vlaams Verbond van Katholieke Hogescholen) begeleidde hij hogescholen op het vlak van fusie, professionalisering, curriculumontwikkeling, kwaliteitszorg en onderwijsinnovatie. Bij de fusie van de hogescholen in Vlaanderen werd hij algemeen directeur van KATHO (Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen). Hij was ook bestuurder in VLHORA (Vlaamse Hogescholenraad) en VLUHR (Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad). In de Associatie KULeuven was hij bestuurder-secretaris en voorzitter van de Associatieraad Onderwijs. Voor de NVAO was hij commissielid en voorzitter van instellingsaudits en toetsen nieuwe opleidingen.

Jose Uitdewilligen is manager van de bachelor deeltijdopleidingen Social Work, Verpleegkunde en Pedagogisch Management en van de Ad opleiding Social Work in de Zorg bij Hogeschool Windesheim. Daarnaast was ze projectleider van de aanvraag Experiment Flexibilisering deeltijdopleidingen en is ze vice-voorzitter en penningmeester van het LOO SPH.

Hiervoor is ze langere tijd manager geweest van de voltijd en deeltijd/duale opleiding SPH. Ze startte haar loopbaan als groepsleider in de Gehandicaptenzorg en studeerde daarnaast af als orthopedagoog bij de Universiteit van Amsterdam.

Hans Timmerman is senior adviseur bij het CAOP. Hij startte zijn loopbaan als opbouwwerker, eerst bij een buurthuis, later bij een provinciale ondersteuningsorganisatie en vervolgens als sociaal wetenschappelijk onderzoeker. Daarna heeft hij een vervolgopleiding gedaan gericht op trajectbemiddeling van werkzoekenden. Na een aantal jaren op dit terrein actief te zijn geweest is hij zich vanuit werkgeversorganisaties gaan richten op vraagstukken op het terrein arbeid. Bij de VGN (Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland) was hij vervolgens belast met de ontwikkeling van de beroepsopleidingenkolom. Bij de CAOP is hij expert op het terrein van aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt in het publieke en semi-publieke domein.

Tim van Oort is student Rechtsgeleerdheid met als specialisatie Juridische Bestuurskunde aan de Rijksuniversiteit Groningen. Tevens is hij werkzaam als student-assistent op het gebied van onderwijs- en onderzoeksbeleid en is hij betrokken geweest bij meerdere TNO's en (her-)accreditaties. Voorheen studeerde hij Communicatie aan de Hogeschool Rotterdam.

Alle panelleden hebben een onafhankelijkheids- en onpartijdigheidsverklaring ingevuld en ondertekend.

Het panel werd bijgestaan door Anne Martens, beleidsmedewerker NVAO, procescoördinator en Jos van Asperen, eigenaar van JvA Tekst & Concept, secretaris.

7 Bijlage 2: Programma locatiebezoek

Het panel heeft een bezoek gebracht aan de locatie van Avans Ad-Academie te 's-Hertogenbosch op 5 en 6 april 2018.

Programma: zie volgende pagina's.

donderdag 5 april					
AAAd = Avans Academie voor Associate degrees (Ad-academie 's Hertogenbosch)					
AdA = Associate degree Academie (Ad-academie Roosendaal)					
begintijd	eindtijd	ruimte	activiteit	Toelichting	Gesprekspartners
08:30	09:00	SP503	ontvangst panel		Danielle Kuijer (mgt. assistant), Janine Kooreman (mgt. assistant)
09:00	10:30	SP503 - SP504	overleg panel	Vooroverleg	panellleden
10:30	11:00	SP503 - SP504	overleg panelvoorzitters	Vooroverleg	panelvoorzitters
11:15	12:15	SP313 Perron 1	gesprek strategisch kader	Dialogo over de ambities, de organisatie en de context waarbinnen de aanvragen zijn ingediend.	Paul Rüpp (vz CvB Avans), Adri de Buck (vz CvB HZ), Karina Visscher (directeur AAAd), Roland van der Poel (directeur AdA), Irma Borman (programmamanager), Bartjan Wattel (gedelegeerd opdrachtgever HZ)
12:15	13:00	SP503	lunch	Er is ook gelegenheid documentatie te bestuderen	panellleden
13:00	14:00	SP313 Windows	informatiemarkt 1 gesprek onderwijs en leeromgeving (de panellleden rouleren in 3 groepen langs de gesprekspartners)	Dialogo over generieke kaders en uitgangspunten m.b.t. standaard 1 (20 min)	Imre Mutsaers (procesbegeleider), Tanja Komen (procesbegeleider), Marije van Vilsteren (procesbegeleider), Trudy Boonman (procesbegeleider), Esther Gielen (portfoliomanager), Petra Venninga (vz ontwikkelteam Health Social Work), Herman Fronik (vz ontwikkelteam Logistiek), Ralph van der Wekke (vz ontwikkelteam Mgt), Rob Duijm (vz ontwikkelteam Engineering), Katrien Markus (vz ontwikkelteam Built Environment)
				Dialogo over generieke kaders en uitgangspunten m.b.t. standaard 2 (20 min)	
				Dialogo over generieke kaders en uitgangspunten m.b.t. standaard 3 (20 min)	
14:15	15:00	SP313 Treinen SP313 Remise	informatiemarkt 2 gesprek over borging (de panellleden rouleren in 3 groepen langs de gesprekspartners)	Dialogo over werkwijze examencommissie (15 min)	Marjel Sterrenberg (examencommissie AAAd), Martijn de Reus (examencommissie AAAd), Karin Bloemen (opleidingscommissie AAAd), Gerte Fokkema (coach borging), Esther Gielen (portfoliomanager), Ronald Cloosterman (kwaliteitsadviseur), John Lankheet (coordinator AAAd)
				Dialogo over werkwijze opleidingscommissie (15 min)	
				Dialogo over borging en coordinatie binnen de Ad-academies (15 min)	
15:15	16:00	SP313 Perron 2	informatiemarkt 3 presentatie lopende opleidingen	Gesprek met huidige studenten en docenten van de Avans Academie voor Ad's in Den Bosch.	Docenten en studenten van de lopende Ad's (HRM, Ondernemen, Marketing, ICT, Business)
16:00	16:15	SP313 Arena 1 + 2	presentatieover de nieuwbouw Mill Hillplein (Roosendaal)/Statenlaan (Den Bosch)	Presentatie van en dialoog over de nieuwbouw van de lokaties waar de Ad-academies m.i.v. 2018/2019 gevestigd zijn.	Marc Ruis (deelprojectleider communicatie en bedrijfsvoering), John Lankheet (coordinator AAAd)
16:30	17:15	SP503 - SP504	overleg panel		panellleden
17:15	17:45	SP503 - SP504	overleg panelvoorzitters		panelvoorzitters
19:00		buiten Avans	diner panel		panellleden

vrijdag 6 april					
begintijd	eindtijd	ruimte	activiteit		betrokkenen
08:00	08:30	SP503	ontvangst panel		Danielle Kuijer (mgt. assistant), Janine Kooreman (mgt. assistant)
Parallelsessie 1 Management en Logistiek					
08:30	09:15	SP504		Mogelijkheid tot bestuderen documentatie	panelleden
9.15	10.00	SP504	Werkveld en vertegenwoordiging Ad Business Point	Dialogo over niveau en orientatie Ad en betrokkenheid werkveld bij het onderwijs.	Robin Pereboom (Ad Business Point), Bryan Gerards (Sligro Food Group), Leon Oosthoek (Sligro Food Group), Mark Doijen (Strukton)
10.15	11.00	SP504	Gespreksronde 1; gesprek met ontwikkelteam en docenten Ad Management	Dialogo over beoogde leerresultaten, leeromgeving en toetsing.	Ralph van der Wekke (vz ontwikkelteam), Jacomien Suijkerbuik (lid ontwikkelteam), Esther Gielen (portfoliomanager)
11.15	12.00	SP504	Gespreksronde 2; gesprek met ontwikkelteam en docenten Ad Logistiek	Dialogo over beoogde leerresultaten, leeromgeving en toetsing.	Herman Fronik (vz ontwikkelteam), Jan Verhagen (lid ontwikkelteam), Rover van Mierlo (lid ontwikkelteam), Gerda van den Beemt (lid ontwikkelteam), Trudy Boonman (procesbegeleider)
12.15	12.30	SP504	Aanvullende vragen	W.v.t.t.k.	op verzoek
12.15	13:30	SP504	lunch & overleg panel		panelleden
Parallelsessie 2 Health & Social Work					
08:30	09:15	n.n.t.b.		Mogelijkheid tot bestuderen documentatie	panelleden
9.15	10.15	n.n.t.b.	Werkveld en vertegenwoordiging Ad Business Point	Dialogo over niveau en orientatie Ad en betrokkenheid werkveld bij het onderwijs.	Ad Teuwen (Ad Business Point), Noor Pleging (GGD West Brabant), Monica Roose (Via Zorg)
10.30	11.45	n.n.t.b.	gesprek met ontwikkelteam en docenten HSW	Dialogo over beoogde leerresultaten, leeromgeving en toetsing.	Petra Litjens (lid ontwikkelteam), Petra Veninga (vz ontwikkelteam), Imre Mutsaers (procesbegeleider)
12.00	12.15	n.n.t.b.	Aanvullende vragen	W.v.t.t.k.	op verzoek
12.15	13:30	n.n.t.b.	lunch & overleg panel		panelleden
Parallelsessie 3 Engineering en Built Environment					
08:30	09:15	n.n.t.b.		Mogelijkheid tot bestuderen documentatie	panelleden
9.15	10.00	n.n.t.b.	Werkveld en vertegenwoordiging Ad Business Point	Dialogo over niveau en orientatie Ad en betrokkenheid werkveld bij het onderwijs.	Franka Peeters (Ad Business Point), vertegenwoordigers werkveld n.n.t.b.
10.15	11.00	n.n.t.b.	Gespreksronde 1; gesprek met ontwikkelteam en docenten Ad Built Environment	Dialogo over beoogde leerresultaten, leeromgeving en toetsing.	Katrien Markus (vz ontwikkelteam), Theo van Schaijik (lid ontwikkelteam), Ewoud Munz (lid ontwikkelteam), Gert Crujisen (lid ontwikkelteam), Marije van Vilsteren (procesbegeleider)
11.15	12.00	n.n.t.b.	Gespreksronde 2; gesprek met ontwikkelteam en docenten Ad Engineering	Dialogo over beoogde leerresultaten, leeromgeving en toetsing.	Jeffrey Dam (lid ontwikkelteam), Rob Duijm (vz ontwikkelteam), Lennart Nuhn (lid ontwikkelteam), Ronald Dol (lid ontwikkelteam), Trudy Boonman (procesbegeleider)
12.15	12.30	n.n.t.b.	Aanvullende vragen	W.v.t.t.k.	op verzoek
12.30	13:30	n.n.t.b.	lunch & overleg panel		panelleden
Einde parallelsessies					
13.30	13.40	SP504	overleg voorzitters		panelvoorzitters
13:45	14:00	SP313	Terugkoppeling		panelleden en gesprekspartners

8 Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding/instelling

- Generieke informatie voor cluster 5 TNO Ad-opleidingen
- Informatiedossier t.b.v. Aanvraag (Beperkte) Toets Nieuwe Ad-opleiding *Health and Social Work*
- Bijlage 1a Profiel HSW
- Bijlage 1b Beroepsproducten Ad HSW met beoordelingscriteria
- Bijlage 2 Beoordelingscriteria en leeruitkomsten 090617
- Bijlage 3 Verantwoording leeruitkomsten adhv NLQF Ad HSW
- Bijlage 4 Samenvatting werkveldoriëntatie
- Bijlage 5 Verslag werkveldbijeenkomsten Ad HSW mei 2017(64191)
- Bijlage 6 Leerplanschema's leerjaar 1 en 2 HSW
- Bijlage 7 Studiewijzers HSW (analyse-, plan- en uitvoeringsfase van leerjaar 1, en analysefase leerjaar 2)
- Bijlage 8 Opzet onderwijs in Ad HSW
- Bijlage 9 Inhoudelijke behoefte Ad HSW (expertisematrix)
- Bijlage 10a Toetsing binnen Ad HSW
- Bijlage 10b Examenprogramma Ad HSW
- Bijlage 10c Toetsmatrijzen Ad HSW
- Bijlage 10d Onderwijs- en examenregeling HSW
- Bijlage 11 Overzicht cv's ontwikkelteam
- Bijlage 2.1 Inleiding op de samenwerking Zuid-West Nederland Associate Degree opleidingen def IB
- Bijlage 2.3 Samenwerkingsovereenkomst Avans-HZ
- Bijlage 4.1 171108 Toetsbeleid AAAAd_def
- Bijlage 4.4 Discussienota internationalisering
- Doorstroom en instroom
- Instroomprognose AAAAd en AdA 2018-2019
- Kernbijlage GB4.1 Ontwerpkader RAC Zuid-West Oost Brabant def
- Kernbijlage GB4.3 Begeleiding en coaching bij Ad-academies
- Notitie opleidingscommissies de belangrijkste veranderingen op een rij
- Toetsing en programma
- Tussentijdse rapportage maart 2018 examencie Academie AAAAd def
- Besluit DMT Health & Socail Work DB
- Besluit DMT Healt & Social Work R

Documenten beschikbaar gesteld tijdens locatiebezoek

- Notitie m.b.t. opmerkingen OC bij OER
- Brief waarin ontwikkelgroep HSW registratie in BIGwet aanvraagt volgens artikel 34
- Brief van VWS met voorlopig negatieve reactie op bovenstaande aanvraag.

9 Bijlage 4: Lijst met afkortingen

AAAd	Avans Academie Associate degrees, 's-Hertogenbosch
Ad	Associate degree
AdA	Associate degree Academie (HZ University of Applied Sciences), Roosendaal
ba	bachelor
BIG	Wet Beroepen Individuele Gezondheidszorg
BKE	Basiskwalificatie examinering
EC	European Credits (studiepunten)
fte	fulltime equivalent
hbo	hoger beroepsonderwijs
HSW	Ad-opleiding Health and Social Work
HSWer	Student/alumnus van de opleiding HSW
ICF	International Classification of Functioning
ma	master
mbo	middelbaar beroepsonderwijs
NLQF	Nederlands kwalificatieraamwerk (Netherlands Qualification Framework)
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OER	Opleidings- en Examenregeling
SKE	Seniorkwalificatie examinering
TNO	Toets Nieuwe Opleiding (NVAO)
WAR	Werkveldadviesraad

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op beperkte toetsing van de nieuwe Associate-degree opleiding Health & Social Work van de Avans Hogeschool.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)
Parkstraat 28
Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG
T 31 70 312 23 00
E info@nvao.net
W www.nvao.net

Aanvraagnummer 006295